

TULA-uudistuksen ja TEAS- toiminnan arviointikysely 2016

Kooste tuloksista, raportoitu TEA-työryhmälle 22.6.2016

Niko Ruostetsaari

Kyselyn tavoitteet ja toteutus

TAVOITTEET

Palautteen saaminen suunnittelun
ja toteutuksen tueksi.

Tietopohjan kokoaminen
jatkossa toteutettavalle arvioinnille.

TOTEUTUS

Digium-kysely auki 25.4.-13.5.2015.
Neljä erillistä kyselyä eri vastaajaryhmille.

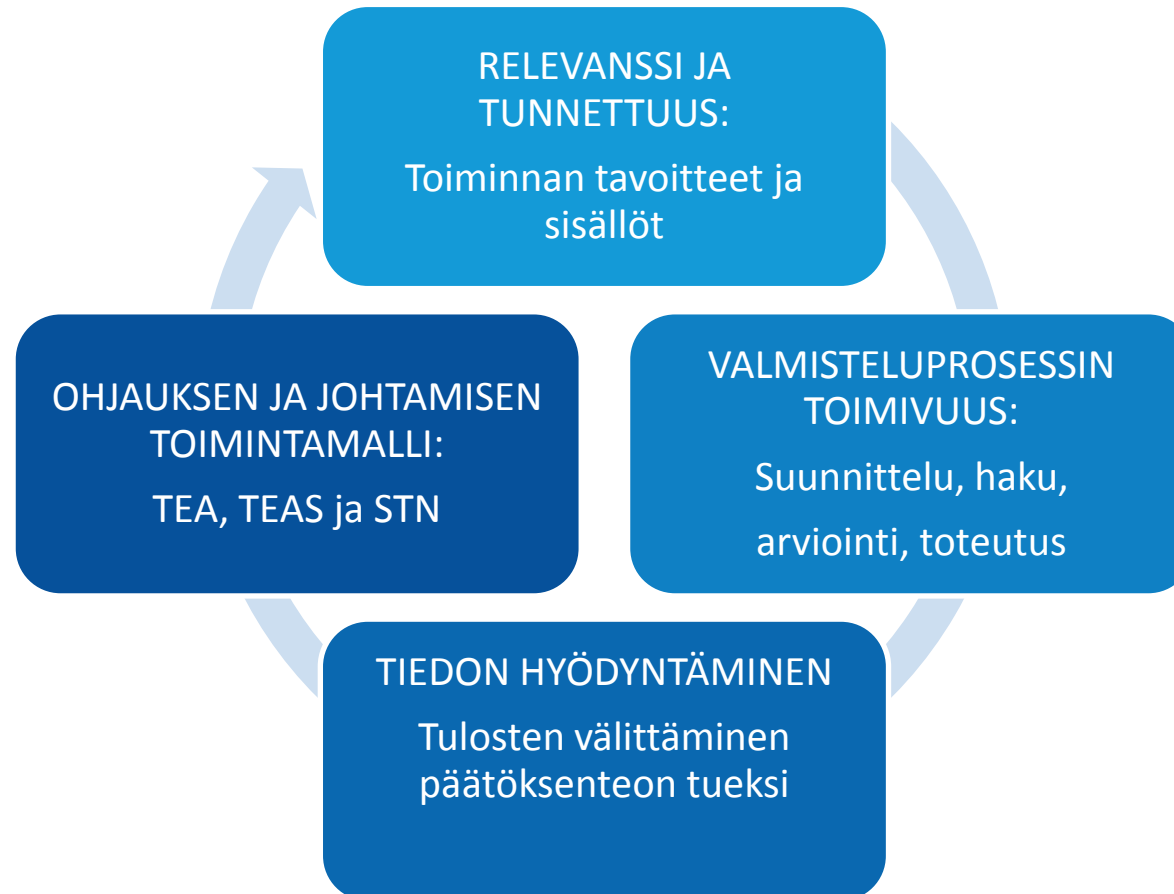
VASTAAJARYHMÄT

Määrärahoja hakeneet ja hankkeiden
toteuttajat

Virkamiehet (TEA-työryhmä,
ohjausryhmät, vastuuvirkamiehet)

Päätöksentekijät
(Ministerit, KP:t, erityisavustajat, VS:t)

Kyselyn ulottuvuudet

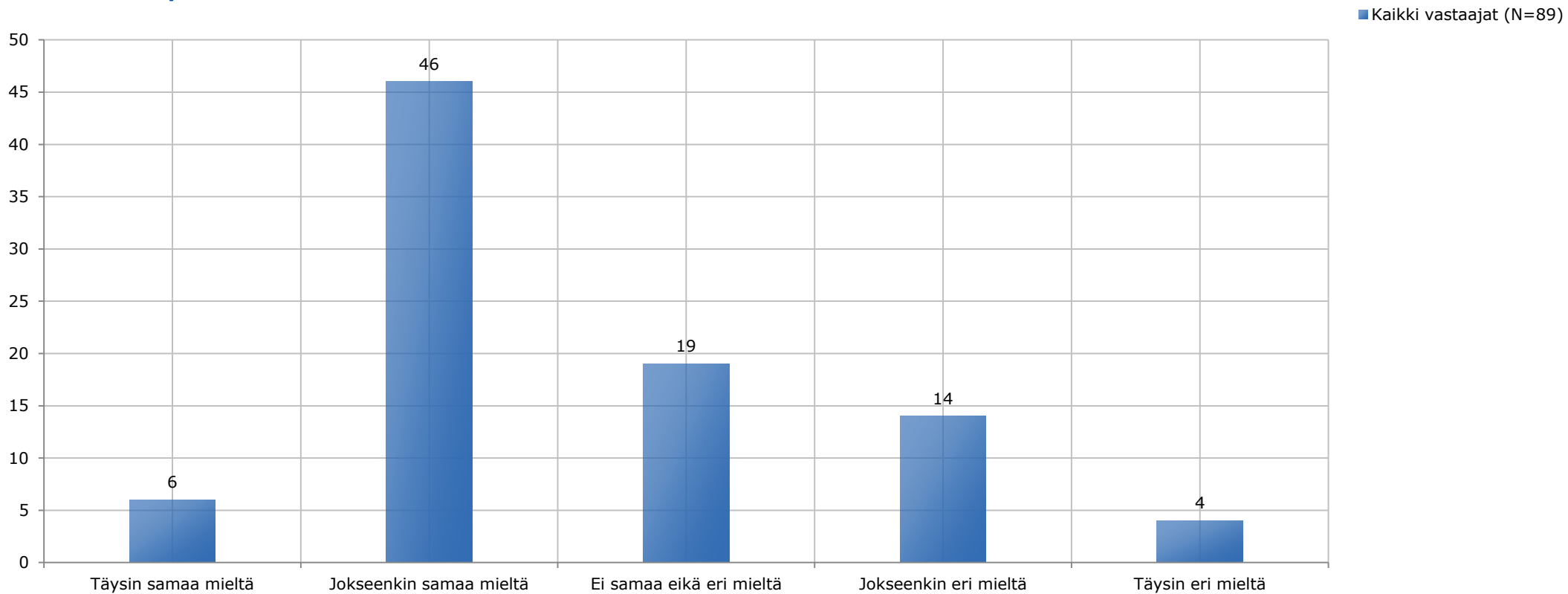
Kyselyn kohderyhmät

- Virkamiehet, n = 451, vastauksia 94 (**20,8 %**)
- Hanketoimijat, n = 104, vastauksia 55 (**52,9 %**)
- Rahoitusta hakeneet, n = 276, vastauksia 90 (**32,6 %**)
- Ministeriöiden johto ja muut päätöksentekijät, n = 80, vastauksia 4 (**5,0 %**)

Tiedon tilaajien näkökulma

Poimintoja hankkeiden vastuuvirkamiesten vastauksista

”VN TEAS vahvistaa tutkimustiedon systemaattista käyttöä päätöksenteon tukena.”

Keskiarvo 3,40 (1 = ”Täysin eri mieltä”, 5 = ”Täysin samaa mieltä”)

EOS = 5

VN TEAS – tieto käytössä?

	2015	2016
Valtioneuvoston TEAS-toiminta tunnetaan ministeriössäni.	3,35	4,31
Selvitys- ja tutkimushankkeiden tuottamaa tietoa on hyödynnetty ministeriössäni.	3,32	3,60
Valtioneuvoston TEAS-toiminnalla on merkitystä johtamisen ja ohjauksen välineenä ministeriössäni.	2,96	3,58

vrt. hanketoimijat:

	2015	2016
Hankkeessa tuotettua tietoa on saatu välitettyä sen hyödyntäjille.	3,84	4,23
Hankkeessa tuotettua tietoa on hyödynnetty valtioneuvostossa.	3,38	3,91

Valtioneuvoston TEAS-suunnitelma

	2014	2015	2016
Valtioneuvoston TEAS-suunnitelmassa tavoitettiin päätöksenteon kannalta olennaisimmat painopisteet, teemat ja kysymykset.	3,59	3,74	3,57
Prosessi, jossa painopisteet, teemat ja kysymykset muotoiltiin, oli toimiva.	2,46	2,78	3,18
Suunnitelman valmistelussa huomioitiin riittävän hyvin sekä virkamiesten että poliittisten päätöksentekijöiden tietotarpeet.	-	-	2,86

Työnjako ja roolit

	2015	2016
Toiminnassa mukana olevien tahojen (esim. TEA-työryhmä, vastuuministeriöt, valtioneuvoston kanslia, ohjaus- ja arviointiryhmät) työnjako on selkeä.	2,85	3,03
VNK:n rooli tutkimus- ja selvityshankkeita koordinoivana elimenä on selkeä.	-	3,45
TEA-työryhmä on toimiva tapa organisoida valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan koordinaatio.	3,70	3,75

Hakemusten arviointi

	2015	2016
Hakemusten arviointiprosessi oli toimiva.	3,19	3,51
Arvioinnin tueksi laaditut ohjeet olivat selkeät.	-	3,53

- Arviointiprosessia pidettiin edelleen turhan raskaana ja työteliäänä
- Toivottiin mm. selkeytystä hakemusten pisteytyksen ohjeistukseen ja ulkopuolisten asiantuntijoiden tuomista mukaan arviointiryhmiin
- Toisaalta moni piti prosessia jo tällaisenaan toimivana

Miten hakemusten arviointiprosessia voisi kehittää?

- ”Neuvottelutilanne mahdolliseksi kahden hyvän hakemuksen yhdistämiseksi.”
- ”Tutkimusten sisältöä tulisi painottaa enemmän esim. suhteessa viestintäsuunnitelmaan.”
- ”Ulkopuolisia arvioitsijoita pitäisi voida käyttää silloin, kun se on perusteltua. Jossain hankkeissa tiedon hyödyntäjiä on muuallakin kuin ministeriöissä.”
- ”Kaikkiin hakemuksiin lyhyt ja kunnollinen strukturoitu tiivistelmä, jonka perusteella tehdään alkukarsinta. Nämä abstraktit lähetettäisiin arvioitsijoille ja vasta alkukarsinnan läpäisseiden kohdalla katsottaisiin koko hakemus.”
- ”Selkeät ohjeet pisteytykseen ja enemmän aikaa pohtia.”

Hankkeiden ohjaus

		2015	2016
Hankkeiden ohjaus on onnistunut tavoitteessaan.	Virkamiehet	3,50	3,54
	Toteuttajat	3,68	4,00
Hankkeissa on ollut tarpeeksi vuoropuhelua tiedon hyödyntäjien ja tutkijoiden välillä.	Virkamiehet	-	3,26
	Toteuttajat	-	4,13

Hanketoimijat:

	2015	2016
Ohjaus on ollut hyödyllistä.	-	4,02

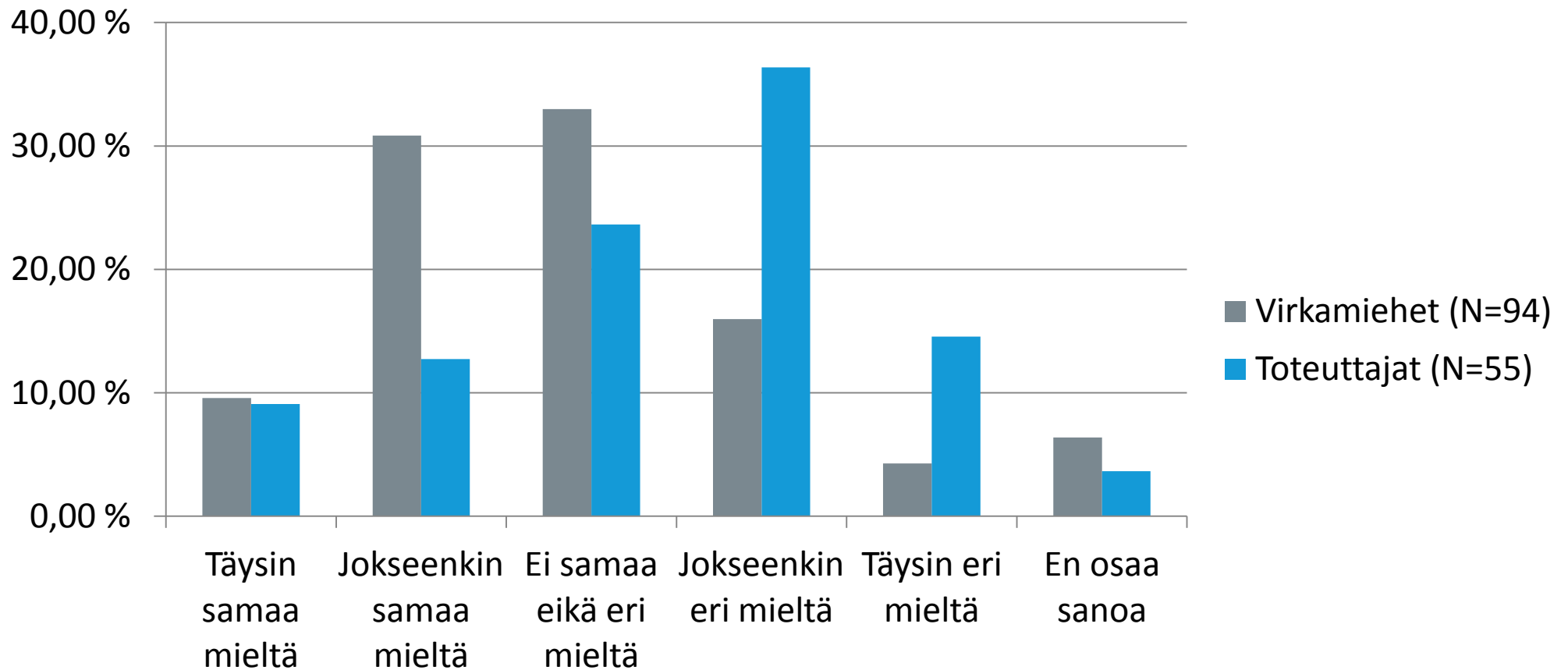
Viestintä ja vuorovaikutus

		2015	2016
Hanke on saavuttanut kohderyhmänsä hyvin.	Toteuttajat	3,84	4,23
	Virkamiehet	-	3,24

Virkamiehet:

	2015	2016
Hankkeista viestiminen on ollut tavoitteiden mukaista.	2,95	3,24

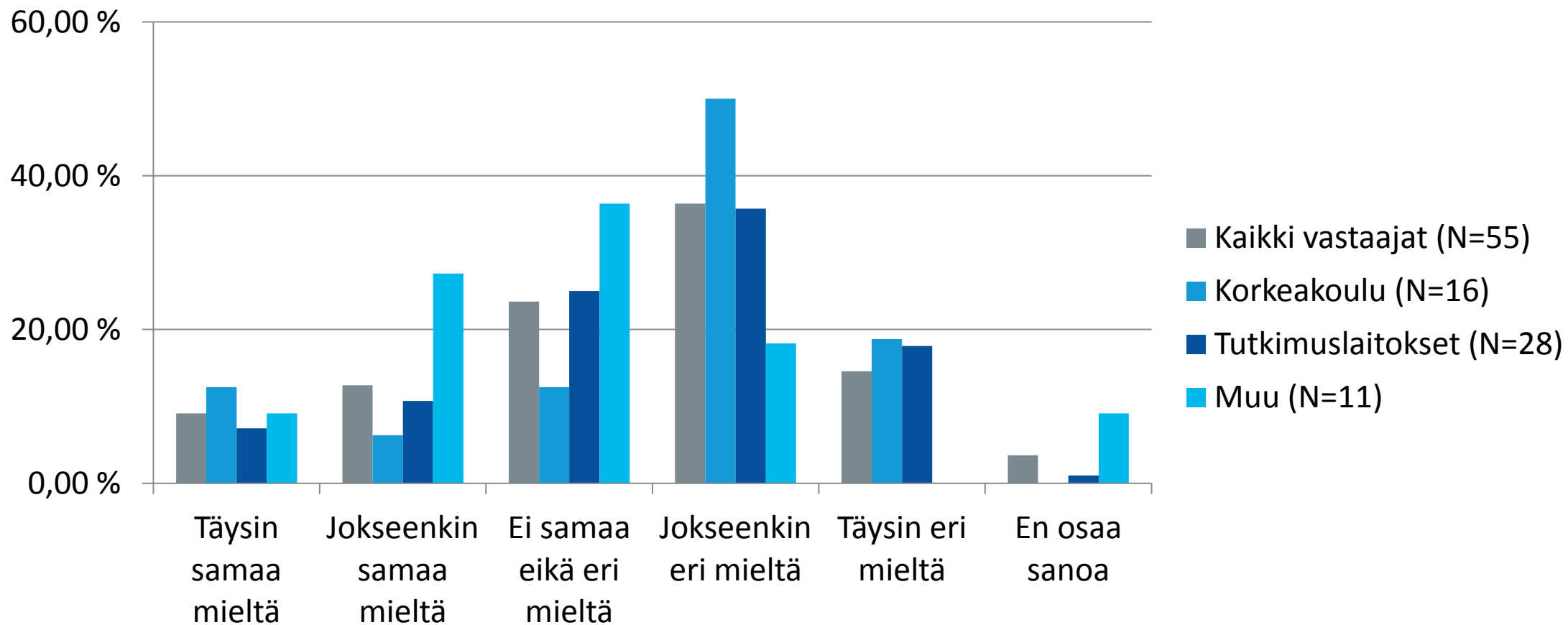
”VN TEAS –toimintaa leimaa liiallinen byrokratia”

Virkamiehet – miten byrokratia ilmenee?

- ”Arviointityö hieman kankeasti järjestetty. Näen kuitenkin, että TEAS-työn yhteensovittaminen paranee kaiken aikaa jokaisen kierroksen myötä.”
- ”Sähköinen hakujärjestelmä vähentäisi byrokratiaa. Muuten byrokratia on kyllä eräiltä osin tarpeellinen.”
- ”Pitäisi kehittää kevyempiä menettelytapoja esim. ohjaukseen. Arvioinnin jälkeen pitäisi miettiä, onko nykyinen tutkimussuunnitelma-menettely järkevä. Se on hidas ja taipumaton hallitusohjelman vaatimaan tahtiin.”
- ”VNK on tehnyt hyviä ehdotuksia byrokratian vähentämiseksi (isompi hankekoko, kevyempi seurantarakenne, ehkä vähemmän hakukierroksia, voimavarojen varaaminen kiireellisiin tarpeisiin jne.)”

Toteuttajat byrokratiasta - jaottelu taustatiedon mukaan

Toteuttajat – miten byrokratia ilmenee?

- ”Kustannusperusteinen laskutus tuottaa byrokratiaa.”
- ”Lukuisista ohjeistuksista jää helposti epävarmuus, onko toiminut oikeassa järjestyksessä. Varsinkin hankeviestintään liittyvä ohjeistus jäi epäselväksi ja sitä voisi selventää ja yksinkertaistaa.”
- ”Liian raskas ohjausryhmämenettely ja sitä kautta tuleva kuukausittainen tarve raportoida työn etenemisestä. Tämä vie turhaa aikaa varsinaiselta työltä (kokouksiin valmistautuminen, itse kokoukset jne.)”
- ”Toimintaohjeet ja mallit ovat selkeitä, mutta varsin työläitä ja joustamattomia.”

Miten hakuprosessia voisi kehittää?

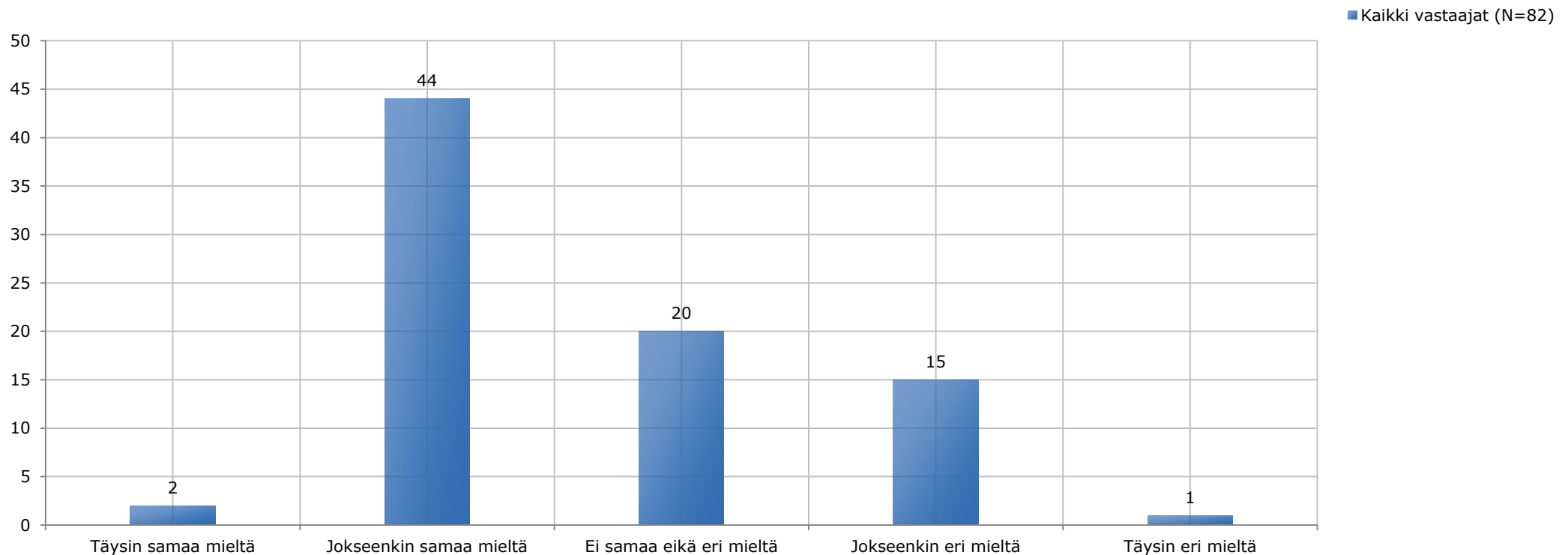
- ”Toiminta kehittynyt koko ajan. 2016 oli selkeää, kun tavoitteet tulivat hallitusohjelmasta.”
- **Aikataulu:** ”Verraten tiukka, osaa teemoista valmisteltiin aika tiukalla aikataululla ja pienessä piirissä.” – ”Prosessi on liian hidas.”
- **Hankekoko:** ”Kannattaisi edelleen pyrkiä suurempiin kokonaisuuksiin. Rahaa ei kannattaisi jakaa etukäteen hankekohtaisesti. Hakijat osaavat paremmin arvioida rahoitustarpeen tietotarvekuvauksen pohjalta.”
- **Työnjako:** ”VNK:n ja ministeriöiden koordinoivien virkamiesten välillä epäselvä ja aiheutti sen, että poliittinen puoli katsoi asian olevan sekavasti johdettu.”
- ”**Ministeriöiden välinen yhteistyö** kadoksissa eli ei yhteistä ideointia. Sitten kun kukin on miettinyt, kysäistään, että kiinnostaisiko.”

VN TEAS ja muut rahoitusinstrumentit

	Virkamiehet	Hanketoimijat	Hakeneet
Ovatko VN TEAS, strategisen tutkimuksen neuvoston ja ministeriöiden selvitys- ja tutkimustoiminnan väliset eroavaisuudet ja työnjako selkeitä?	3,03	3,21	2,52

- STN vaikuttaa olevan selkein kokonaisuus, VN TEAS ja min. TEAS erot monelle hämäriä
- Kyseessä myös viestinnällinen haaste: ”Missä tästä työnjaosta voi lukea?”
- ”Ajan kanssa työnjako selkiintyyne.”

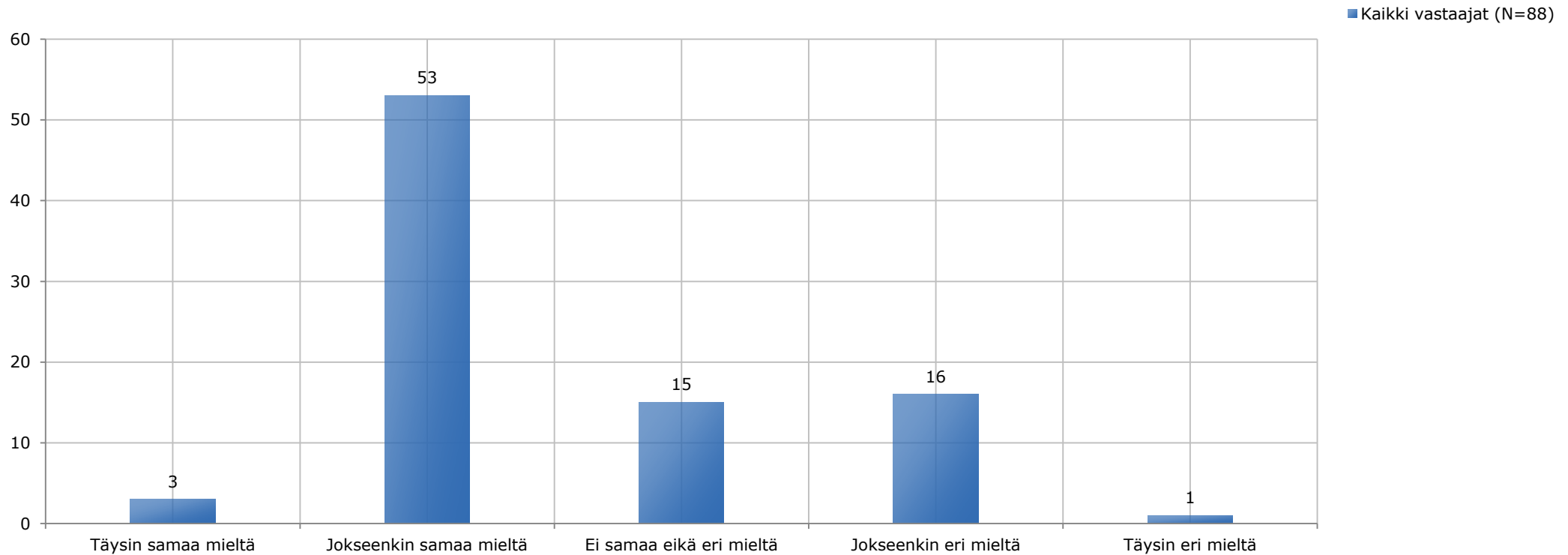
“Valtion tutkimuslaitosten ja -rahoituksen kokonaisuudistus (TULA) on edesauttanut tutkimustiedon hyödyntämistä yhteiskunnan kehittämisen ja päätöksenteon strategisena resurssina.”

Keskiarvo 3,38 (1 = "Täysin eri mieltä", 5 = "Täysin samaa mieltä")

EOS = 12

”TULA-uudistus on vahvistanut ongelmakeskeistä ja kysyntälähtöistä, yhteiskunnan muuttuvat tarpeet huomioivaa päätöksenteon kannalta relevanttia tutkimusta. ”

Keskiarvo 3,47 (1 = ”Täysin eri mieltä”, 5 = ”Täysin samaa mieltä”)

EOS = 6

TULA & KOTUMO-ohjausrakenne

	Virkamiehet
TULA-periaatepäätöksen ansiosta korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyö on syventynyt viimeisten kolmen vuoden aikana.	3,47
Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyön syventämisen KOTUMO-ohjausrakenne on syventänyt korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten välistä yhteistyötä.	3,00
Korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyön syventämisen KOTUMO-ohjausrakenne on syventänyt hallinnonalojen ja ministeriöiden välistä yhteistyötä.	3,22

TULA-uudistus: ”ajanjakso on vielä varsin lyhyt, jotta tarkkaa vaikutusta voisi arvioida”

- TULA-uudistus kerää sekä positiivista palautetta että kritiikkiä, monen mielestä kuitenkin liian varhaista arvioida kokonaisuutta
- ”Tarkoitus on TULA-rahoituksella hyvä. Käytännön hankkeiden suunnittelua ja toteutusta pitäisi kuitenkin kehittää edelleen huomattavasti.”
- ”Rahoitus auttaa suuntaamaan tutkimusta ajankohtaiseen, mutta päätöksenteossa ei juurikaan tunnuta otettavan huomioon tutkimuksia.”
- ”Uudistus on ohjannut lyhytjänteiseen, rahoitusta tuottavaan tutkimukseen, jossa pyritään hyödyntämään jo olemassa olevaa materiaalia. Ministeriön näkökulmasta erittäin byrokraattinen malli.”

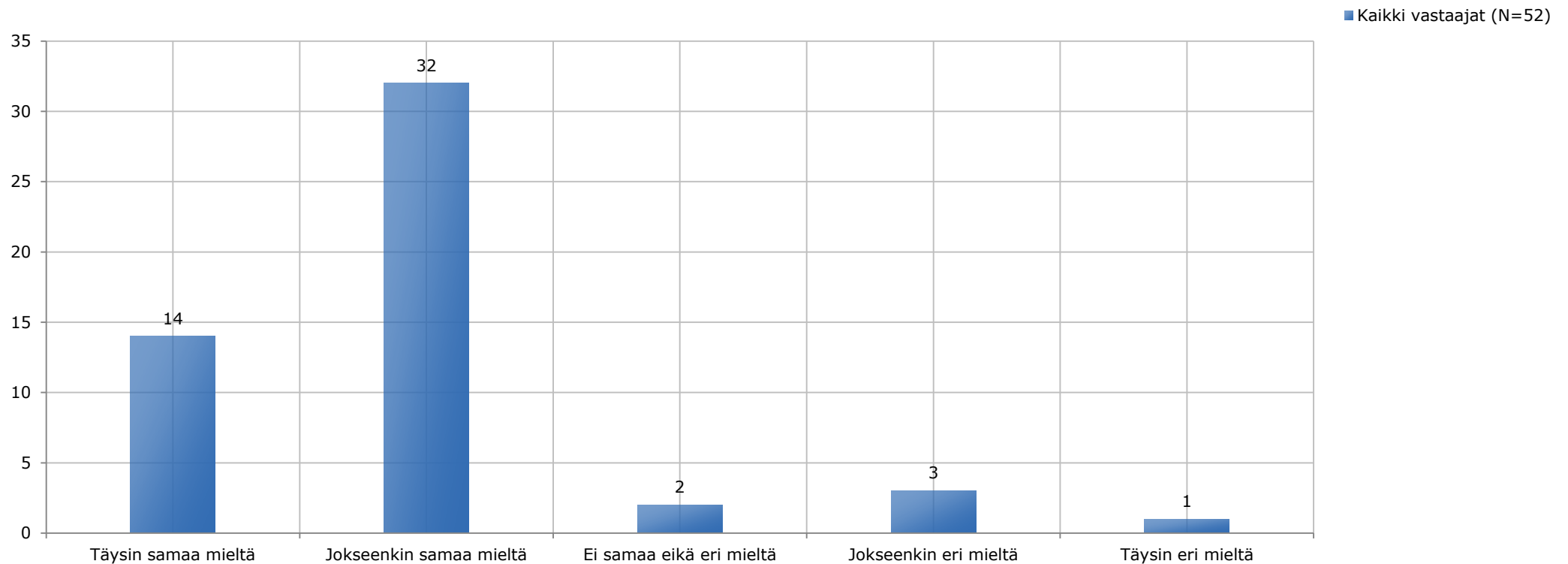
TULA-uudistuksesta on tarkoitus toteuttaa ulkoinen arviointi 2017-2018. Mitä asioita erityisesti toivot arvioinnissa tarkasteltavan?

- ”Kotumo on tavoitteiltaan hyvä ja tehnyt asioita näkyväksi, mutta onko lisännyt aidosti yhteistyötä?”
- ” Kunnollinen riippumaton ulkopuolisen tekemä arviointi olisi suotavaa. Uudistusta tulee arvioida ei vain ministeriöistä vaan myös tutkimuslaitosten näkökulmasta käsin.”
- ”Tutkimuksen vaikuttavuuden arviointia päätöksenteon kannalta. Mallin byrokraattisuuden haittojen arviointia.”
- ”Tiedon, sen hinnan ja laadun suhde toisiinsa!”

Tiedon tuottajien näkökulma

Poimintoja hanketoimijoiden ja määrärahaa
hakeneiden vastauksista

“Valtioneuvoston TEAS-toiminta tarjoaa hyvän foorumin vaikuttaa tutkimustiedolla yhteiskunnan kehitykseen.”

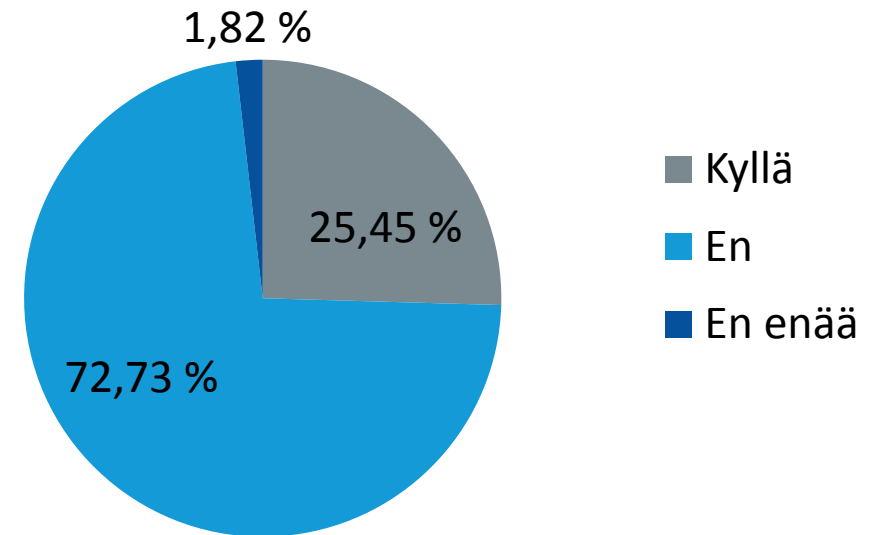
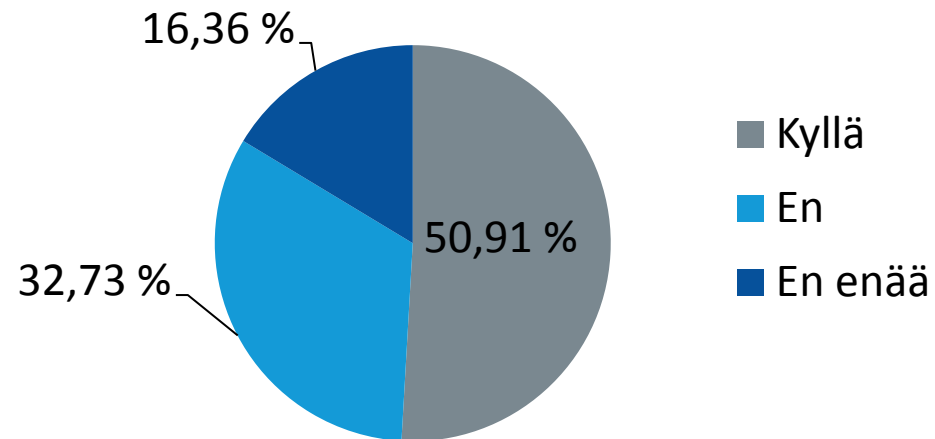

Keskiarvo 4,06 (1 = ”Täysin eri mieltä”, 5 = ”Täysin samaa mieltä”)

EOS = 3

Olen mukana hankkeessa, joka on saanut rahoitusta strategisen tutkimuksen neuvostolta.

Olen mukana hankkeessa, joka on saanut rahoitusta ministeriöiden omalta tutkimus- ja selvitystoiminnalta.

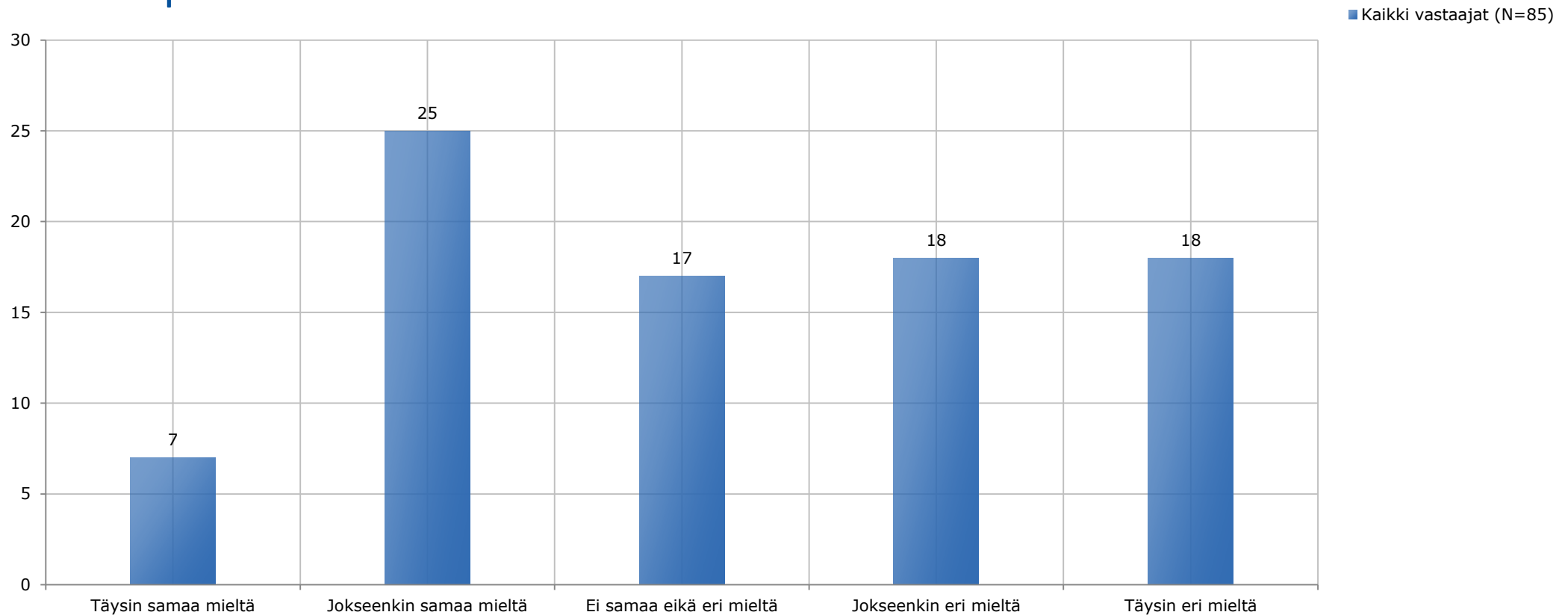

		2015	2016
Hauista tiedotettiin tarpeeksi avoimesti.	Toteuttajat	4,26	4,24
	Hakijat	3,60	3,88
	Yhteensä	3,91	4,06

		2015	2016
Tietotarpeet ilmaistiin hakuilmoituksessa ymmärrettävästi.	Toteuttajat	3,47	3,91
	Hakijat	2,89	3,36
	Yhteensä	3,16	3,64

		2015	2016
Arviointikriteerit ilmaistiin hakuilmoituksessa selkeästi.	Toteuttajat	3,34	3,87
	Hakijat	2,43	2,98
	Yhteensä	2,87	3,43

Ilman määrärahaa jääneet: ”Kielteisen rahoituspäätöksen perustelut olivat tarpeeksi selvät.”

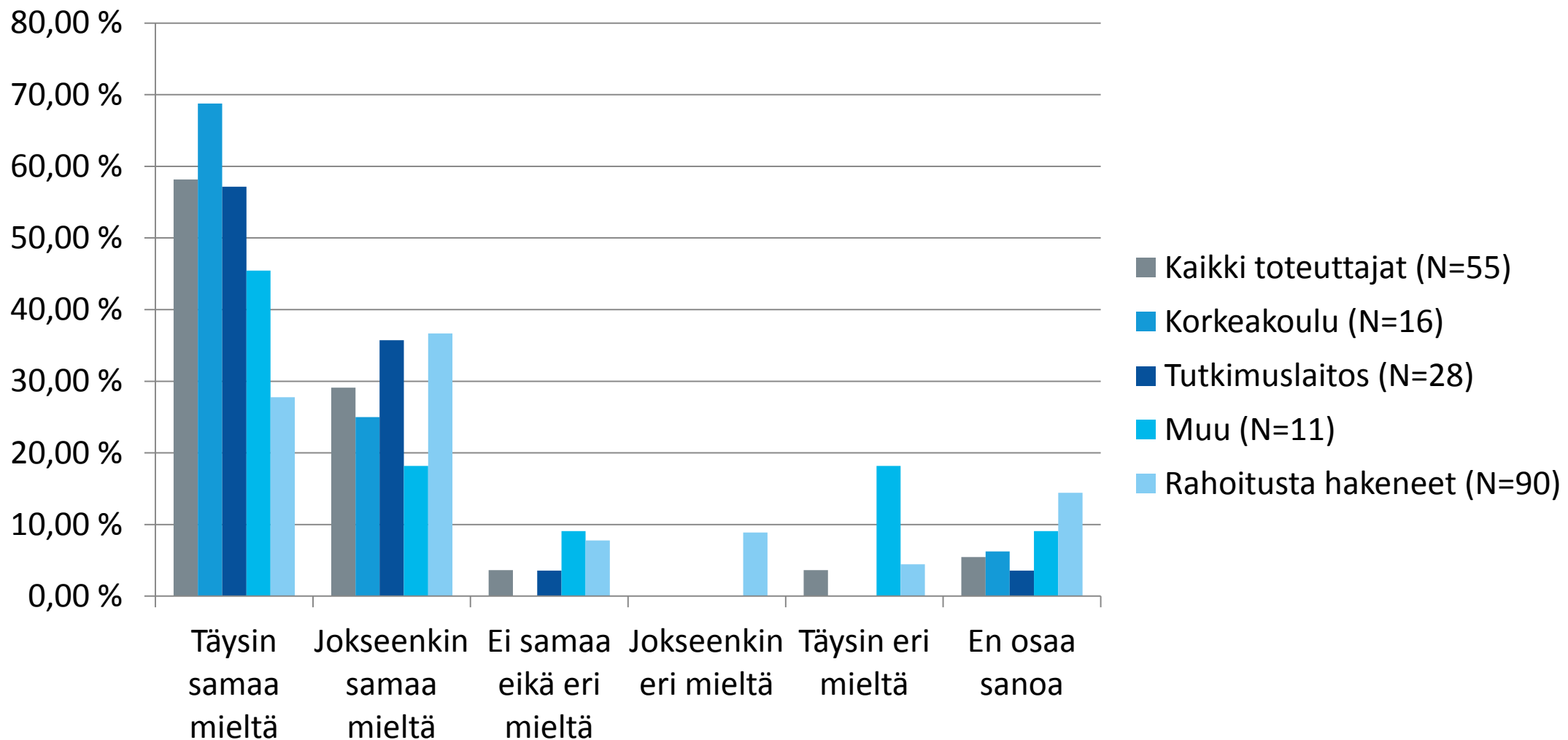
Keskiarvo 2,82 (1 = ”Täysin eri mieltä”, 5 = ”Täysin samaa mieltä”)

EOS = 5

Jos kielteisen päätöksen perustelut eivät olleet täysin selkeät, mikä päätöksessä jäi epäselväksi?

- ”Ehdotukset, miten parantaa seuraavalla kerralla.”
- ”Arvioinnin perusteina olleita kriteereitä ja niiden painoarvoja ei ole annettu etukäteen ja siten hakemuksen laatijan on hyvin hankala osua laadullisesti oikeaan. ”
- ”Alkuperäiset kriteerit olivat täysin kryptiset, joten perustelutkaan eivät voineet olla selkeät.”
- ”Pelkkä pisteytys ja voittaneen hakemuksen arviot eivät kerro oikeastaan mitään.”
- ”Mielelläni olisin keskustellut hankehakemuksen heikkouksista VN:n valmistelijan kanssa.”

”Aion todennäköisesti hakea VN TEAS –rahoitusta myös tulevaisuudessa”

Mitä hauissa voisi kehittää?

- ”Toimivaa on hakemuksen selkeys ja parannettavaa ”hiljaisen tiedon” siirto, sillä monia asioita selviää vasta, kun ensimmäisen kerran saa määrärahaa.”
- ”Selkeä info, mutta arviointikriteerit ja arviointimekanismi pitäisi tietää ennalta.”
- ”Arviointikriteerit voisivat olla yksityiskohtaisemmat ja selkeämmät.”
- ”Pidemmät hakuajat ja tieto ajankohdasta julki hyvissä ajoin.”
- ”Vuoropuhelu ennen tarjousten jättämistä erittäin hyvä käytäntö ja selkeyttää tilaajan ja tuottajan välisiä ajatuksia.”
- ”Aihealueet hyvin valittuja, parannettavaa kuitenkin kysymyksenasettelujen konkretisoinnissa.”
- ”Hakuajat olleet joskus todella erikoisia, esim. kesäaika tai joulu-/vuodenvaihde.”

Yhteenvetoa (1/2)

- Toiminnan periaatteet koetaan tärkeiksi, käytännön toteutus hakee osittain vielä muotoaan
- Selkeämpi kytkös hallitusohjelman toimintasuunnitelmaan vaikuttaa auttaneen kirkastamaan toiminnan luonnetta
- Edistymistä lähes jokaisella mittarilla vrt. viime vuoden kysely
- Kriittisin arvio selvitys- ja tutkimussuunnitelman valmisteluprosessia ja tietotarpeiden tunnistamista kohtaan

Yhteenvetoa (2/2)

- Eri toimijoiden välistä työnjakoa, hakemusten arviointia ja ohjaustoimintaa halutaan selkeyttää
- STN, VN TEAS ja ministeriöiden TEAS -rajapinnat edelleen epäselviä sekä virkamiesten keskuudessa että tutkijakentällä
- Avovastausten perusteella STN vaikuttaa olevan selkein kokonaisuus
- Instrumentti kuitenkin vielä melko uusi – ulkoinen TULA-arviointi 2017

www.tietokayttoon.fi

www.tietokayttoon.fi/teas-kartta

VN TEAS Twitterissä: @vn teas ja #tietokäyttöön

Kiitos!

Lisätietoja: etunimi.sukunimi@osoite.fi

Muu aiheeseen sopiva lopetus

